

การพัฒนากลยุทธ์เสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

Develop Strategies to Strengthen the Management Efficiency of Phariyattitam School, Department of Education to ASEAN

สมัย กันหา^{1*}

สุชาติ ลีตระกูล² พระครูโสภณปริยัติสุธี² นาวิน พรหมใจสา²

¹ปรัชญาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาและการพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

²ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

Samai Kanha^{1*}

Suchat Leetrakul² Phakru Sophonprariyatsutee² Nawin promjaisa²

¹Doctor of Philosophy Program in Regional Education and Social Development , Chiangrai Rajabhat University

²Thesis Advisor

samai003@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการในโรงเรียนและ เพื่อประเมินกลยุทธ์ในการเสริมสร้างประสิทธิภาพการจัดการ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 509 รูป/คน พระภิกษุ 200 รูป ฤๅห์สัด 309 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean : $\bar{X}$) ค่าความถี่ (Frequency) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) มีการวิเคราะห์ SWOT Analysisในการพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมมีความคิดเห็นว่ายังดำเนินการได้ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมมีความคิดเห็นว่ายังสามารถดำเนินการได้ในระดับหนึ่งแต่ต้องมีการพัฒนาอีกหลายๆ ด้าน การพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน พบว่า ควรรับกลยุทธ์ 7 ด้าน คือ 1. ด้านกลยุทธ์ 2. การบริหารจัดการองค์กร 3. การสร้างระบบขององค์กร 4. ด้านบุคลากร 5.ด้านทักษะความรู้ ความสามารถ 6. ด้านรูปแบบการบริหารจัดการด้านหลักสูตร 7. ค่านิยมร่วม ผลการประเมินกลยุทธ์การเสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของเป้าประสงค์ที่ 1 – 7 ประเด็นกลยุทธ์ที่ 1 – 7 กลยุทธ์ 1 – 7 และทุกมาตรการและตัวชี้วัดของการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ควรพัฒนากลยุทธ์ใหม่ อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การพัฒนากลยุทธ์ ประสิทธิภาพการบริหารการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม ประชาคมอาเซียน

Abstract

The research's objectives were: to study state and issues in administration and to evaluate the strategies in enhancing the effectiveness of administration of the General Education Section of PhraPariyattidhamma School on preparation for ASEAN community. The samples of the study were 509 school directors, teachers, educational officers in which there were 200 monks and 309 people respectively. The research instruments were questionnaires, data analysis using the percentage, mean, frequency, standard deviation, comprising SWOT Analysis in developing strategies in administrating the General Education Section of PhraPariyattidhamma School.

The research found that : State of administration of the General Education Section of PhraPariyattidhamma School gained the moderate level when considering each aspect. It was found that the directors, teachers, and educational officers of the General Education Section of PhraPariyattidhamma School gained satisfied abilities but needed more development on other aspects. The development of strategies the General Education Section of PhraPariyattidhamma School including seven strategies as follow: 1. Strategic Matter 2. Organizational Administration 3. Construction of Organization System 4. Human Resource 5. Skills, Knowledge, and Competency Aspects 6. Model of Curriculum Administration 7. Shared Norms. The result of strategic evaluation on enhancing the effectiveness of educational administration of the General Education Section of PhraPariyattidhamma School was shown that the evaluation of appropriateness was possibility and advantages regarding to the objective 1-7, Strategic 1-7 and Tactic 1-7 and all measures and indicators of educational administration of the General Education Section of Phra Pariyattidhamma School which should be revised to meet the highest level.

Keywords: Develop Strategies, Educational Management Efficiency, PhraPariyattitiam School, ASEAN

บทนำ

การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาเป็นการศึกษารูปแบบหนึ่งของการศึกษาของศาสนาจักร เป็นการศึกษาที่รัฐกำหนดให้มีขึ้นตามความประสงค์ของคณะสงฆ์ ซึ่งมีมูลเหตุสืบเนื่องมาจากการจัดตั้งโรงเรียนบาลีมัธยมศึกษาและบาลีวิสามัญศึกษา สำนักเรียนวัด กล่าวคือภายหลังจากการศึกษาในมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองแห่ง คือ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งเปิดดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2432 และพ.ศ. 2489 ตามลำดับ ได้เจริญก้าวหน้ามากขึ้น ทางมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จึงได้จัดตั้งแผนกมัธยมขึ้นมา เรียกว่าโรงเรียนบาลีมัธยมศึกษา กำหนดให้มีการเรียนบาลี นกธรรม มีพระภิกษุและสามเณรเรียนกันมาก ดังนั้น ทางคณะสงฆ์โดยองค์การศึกษาจึงได้กำหนดให้เรียกโรงเรียนประเภทนี้ใหม่ว่า โรงเรียนบาลีวิสามัญศึกษาสำนักเรียนวัด โดยมติดคณะสังฆมนตรีและกระทรวงศึกษาธิการ ก็ได้ออกระเบียบกระทรวง ให้โรงเรียนบาลีวิสามัญศึกษาสำนักเรียนวัดนี้ เปิดทำการสอบสมทบในชั้นตัวประโยค คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2500 เป็นต้นมาและเมื่อสอบได้แล้วก็จะได้รับประกาศนียบัตรจากกระทรวงศึกษาธิการอีกด้วย ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้พระภิกษุและสามเณรนิยมเรียนกันมาก โรงเรียนประเภทนี้จึงแพร่หลายออกไปยังจังหวัดต่างๆ อย่างกว้างขวาง จนทำให้ทางคณะสงฆ์เกรงว่าการศึกษารวม และบาลีจะเสื่อมลง เพราะพระภิกษุและสามเณรต่างมุ่งศึกษาวิชาทางโลกมากเกินไป เป็นเหตุให้ต้องละทิ้งการศึกษารวมและบาลี ในขณะที่ทางคณะสงฆ์ก็ยังเห็นความจำเป็นของการศึกษาวิชาในทางโลกดังนั้น จึงได้จัดตั้งคณะกรรมการ ปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีขึ้นใหม่ มีวิชาบาลี วิชาธรรม และวิชาทางโลก เรียกว่า บาลีศึกษาสามัญศึกษา และปริทัศน์ศึกษา และได้ประกาศใช้เมื่อ พ.ศ. 2507 พร้อมกับได้ยกเลิกระเบียบของคณะสังฆมนตรีว่าด้วยการศึกษาของโรงเรียนบาลีวิสามัญศึกษา สำนักเรียนวัดเสียและกำหนดให้พระภิกษุสามเณรเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีที่คณะ

สงฆ์ได้จัดขึ้นใหม่ แต่ปรากฏว่า ต่อมาการตั้งสำนักเรียนตามแบบโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลีใหม่นี้มีน้อย นักเรียนก็นิยมเรียนกันน้อย เพราะพระภิกษุสามเณรส่วนใหญ่ยังพอใจที่จะเรียนโดยได้รับประกาศนียบัตรจากกระทรวงศึกษาธิการอยู่ ดังนั้นนักเรียนในโรงเรียนดังกล่าว จึงได้พากันเข้าชื่อเป็นนักเรียนโรงเรียนราษฎร์ของวัดซึ่งตั้งขึ้น โดยระเบียบกระทรวงศึกษาธิการบ้าง สัมผัสสอบเทียบบ้าง เข้าเป็นนักเรียนผู้ใหญ่บ้าง ทำให้การศึกษาของคณะสงฆ์ ในช่วงนี้ไม่เป็นระบบชัดเจน (กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2549 : 16)

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีต้องการให้ผู้เรียนเป็นศาสนทายาทที่ดี มีความรู้ ความเข้าใจในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริงเป็นผู้ประพฤติปฏิบัติชอบทำงานร่วมกับคนอื่นได้ และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ดังนั้น โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ จะต้องมีการบริหาร และการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ จัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีการพัฒนาครู บุคลากรอย่างต่อเนื่องจัดสถานที่และสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้และให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดและพัฒนาการศึกษา (พระมหาสมพร สุริโย, 2555 : 44)

กระแสการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนกำลังตื่นตัวให้การศึกษาของไทยปรับตัวยุทธศาสตร์ โดยมีเป้าหมายคือ การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพัฒนาตนเองในด้านภาษา และ วัฒนธรรม ร่วมระหว่างมิตรประเทศในกลุ่มอาเซียน จากการสำรวจข้อมูลด้านการศึกษา (ร.1.จ.1.) ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เริ่มมีพระภิกษุสามเณรนักเรียนที่มาจากประเทศเพื่อนบ้าน เช่น พม่า ลาว กัมพูชา เข้ามาศึกษาในประเทศไทย ทำให้เกิดปัญหาด้านภาษาและวัฒนธรรมที่ต่างกัน ในขณะเดียวกันทางกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ยังไม่มีนโยบายหรือยุทธศาสตร์รองรับกับปัญหาดังกล่าว

เนื่องจากปัจจุบันในสังคมไทยสถาบันศาสนา เป็นอีกหนึ่งสถาบันที่มีบทบาทและอิทธิพลทางสังคมที่คิดว่าทางออกของเด็กที่ด้อยโอกาสหรือมีปัญหาครอบครัว ก็จะถูกนำเข้าไประหว่างพระพุทธศาสนา โดยมีโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ได้จัดการเรียนการสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตร พ.ศ. 2551 ซึ่งเป็นโรงเรียนทางเลือกที่เปิดให้เด็กผู้ชายเข้าศึกษาสามัญชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย โดยส่วนใหญ่แล้วจะเป็นโรงเรียนประจำ เมื่อเด็กชายบวชเป็นสามเณรจะจำวัดอยู่ที่โรงเรียน เพราะโรงเรียนจะตั้งอยู่ภายในบริเวณวัด

โรงเรียนพระปริยัติธรรมกำลังประสบปัญหา คือ เรื่องของงบประมาณที่รัฐบาลจ่ายเป็นรายหัว ซึ่งเงินรายหัวของโรงเรียนดังกล่าวต่างจากโรงเรียนทั่วไป ตรงที่เงินรายหัวจะรวมเป็นเงินค่าอุปกรณ์การเรียนการสอนไปด้วย ส่งผลให้งบประมาณ ไม่เพียงพอต่อการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ดังนั้น การบริหารงานจึงไม่มีคุณภาพ จึงต้องมีความจำเป็นต้องพัฒนายุทธศาสตร์ใหม่ให้สอดคล้องกับนโยบาย เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพด้าน การจัดการศึกษาแผนกสามัญศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนที่จบออกไปมีองค์ความรู้ที่จำเป็นและเพื่อเข้าการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558

ด้านสังคมและวัฒนธรรมที่มีความต่างกันในกลุ่มประเทศอาเซียน เราจะมีวิธีการหรือยุทธศาสตร์ใด ที่จะดูแลและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้พระภิกษุสามเณรนักเรียนต่างชาติที่เริ่มเข้ามาศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษานับวันยิ่งเพิ่มทวีคูณขึ้นทุกปีแต่ยังขาดการดูแลอย่างเป็นระบบเพราะความต่างของวัฒนธรรม ทำให้เกิดปัญหาหลายๆ ด้านตามมา

ด้านการเรียนการสอนที่ไม่สอดคล้องกับมาตรฐานแล้ว ผลการประเมินของสำนักงานทดสอบแห่งชาติ (O-net) ยังส่งผลกระทบต่อระบบประกันภายนอกของสถานศึกษา มาตรฐานที่ 5 ว่าด้วยเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ที่ต้องอ้างอิงผลสอบ O-net เป็นหลัก และมาตรฐานที่ 4 เรื่องการคิดวิเคราะห์และสื่อความของนักเรียน หลายโรงเรียนประสบปัญหาในมาตรฐานนี้ที่ไม่ผ่านการประเมิน และมาตรฐานที่ 9 ว่าด้วยเรื่องของครู ที่ไม่ผ่านการประเมินเนื่องจากครูไม่มีหลักฐานด้านผลงาน ทำให้การประเมินคุณภาพครูออกมาค่อนข้างต่ำ ดังนั้น โรงเรียนพระปริยัติธรรมต้องมีการปรับกลยุทธ์การบริหารในสถานศึกษา เพื่อแก้ไขปัญหา ทั้งนี้ในการปรับกลยุทธ์ขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านงบประมาณที่ทางต้นสังกัดจะต้องปรับให้สอดคล้องกับเหตุการณ์

ปัจจัยภายนอกอีกด้านหนึ่งที่สำคัญคือ นโยบายด้านการศึกษา เนื่องจากในปี 2558 ประเทศไทยจะเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อเป็นการรองรับการเป็นประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน กระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้ความเห็นชอบร่างนโยบายเพื่อดำเนินงานตามปฏิญญาชะอำหัวหินมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในระดับโรงเรียนใน 3 ด้าน คือ

ด้าน การเผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และเจตคติที่ดีเกี่ยวกับอาเซียน เพื่อสร้างความตระหนักและเตรียมความพร้อมของครู/คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน นักศึกษา และประชาชน

ด้าน การพัฒนาศักยภาพของนักเรียน นักศึกษา และประชาชนให้มีทักษะที่เหมาะสม เช่น ความรู้ภาษาอังกฤษ ภาษาเพื่อนบ้าน เทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะและความชำนาญการที่สอดคล้องกับการปรับตัวและเปลี่ยนแปลงทางอุตสาหกรรม และการเพิ่มโอกาสในการหางานทำของประชาชน รวมทั้งการพิจารณาแผนผลิตกำลังคน

ด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษาเพื่อส่งเสริมการหมุนเวียนของนักศึกษาและครูอาจารย์ในอาเซียน รวมทั้งเพื่อให้มีการยอมรับในคุณสมบัติทางวิชาการร่วมกันในอาเซียนการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาต่างๆและการแลกเปลี่ยนเยาวชนการพัฒนากระบวนการศึกษาทางไกลซึ่งช่วยสนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิตการส่งเสริมและปรับปรุงการศึกษาด้านอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมทางอาชีพทั้งในขั้นต้นและขั้นต่อเนื่องตลอดจนส่งเสริมและเพิ่มพูนความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาของประเทศสมาชิกของอาเซียน

จากจากปัญหาที่กล่าวข้างต้นมีความต่างใน 3 ด้านประกอบด้วย ด้านวิชาการ ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านการสอนที่ได้มาตรฐาน และยังมีปัจจัยอีก 3 ปัจจัย คือ จึงจำเป็นต้องมีกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับปัญหาเพื่อรองรับ นโยบายการพัฒนาใน 3 ด้าน คือ ปัจจัยด้านการรับรู้เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ปัจจัยด้านพัฒนาศักยภาพของนักเรียน ปัจจัยด้านการพัฒนามาตรฐาน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการพัฒนากลยุทธ์การเสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาที่สอดคล้องกับปัญหาที่ค้นพบ และ เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการเพื่อไปสู่การปฏิบัติและให้เกิดความเข้าใจร่วมกันขององค์กรที่เกี่ยวข้องทั้งภายใน และภายนอกให้มีความพร้อมและมีส่วนร่วมในการนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม เพราะกลยุทธ์ที่มีอยู่อาจไม่เหมาะสมในการบริหารจัดการ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษา สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา
2. เพื่อสร้าง กลยุทธ์การเสริมสร้างประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
3. เพื่อประเมิน กลยุทธ์การเสริมสร้างประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อ การพัฒนากลยุทธ์การเสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยแบบสำรวจข้อมูลเพื่อรวบรวมสร้างกลยุทธ์และประเมินกลยุทธ์ ตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้ ตอนที่ 1 ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ตอนที่ 2 สร้างกลยุทธ์ การเสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และ ตอนที่ 3 ประเมินกลยุทธ์ การเสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 509 รูป/คน พระภิกษุ 200 รูป คฤหัสถ์ 309 คน จากกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา 8 จังหวัดภาคเหนือ ได้แก่ เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ลำพูน เชียงราย น่าน พะเยาแพร่ และลำปาง ใช้แบบสอบถาม ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการทำ Focus group วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เกี่ยวกับสถานการณ์ตัววิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ และ มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพในการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาวิจัย เรื่อง กลยุทธ์การเสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สรุปผลเป็น 3 ตอนตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังนี้

ตอนที่ 1 ภาพรวมของสภาพการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม พบว่า

ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารครู และบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นคฤหัสถ์ จำนวน 205 คน คิดเป็นร้อยละ 58.57 มีอายุระหว่าง 26 – 35 ปี จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 44.29 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 201 คน คิดเป็นร้อยละ 57.43 และมีตำแหน่งงานเป็นครู จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 26.69 สภาพการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านกลยุทธ์ ($\bar{X} = 3.48$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านโครงสร้าง ($\bar{X} = 3.12$)

ปัญหาการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พบว่า ค่าร้อยละสูงสุด คือ ปัญหาด้านกลยุทธ์ คือ ขาดกลยุทธ์/กลยุทธ์ไม่ชัดเจน จำนวน 344 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 98.29 รองลงมาคือ กลยุทธ์สูงเกินไป จำนวน 273 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 78.00 ปัญหาด้านโครงสร้าง ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า มีปัญหาการบริหารงานไม่เป็นไปตามโครงสร้าง จำนวน 301 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 86.00 รองลงมา คือ โครงการมีความหลายหลาย จำนวน 269 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 76.86 ละโครงสร้างมีความซับซ้อนเกินไป จำนวน 257 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 73.43 ปัญหาด้านการมีส่วนร่วม (ค่านิยม) ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า มีปัญหาด้านค่านิยมองค์กรไม่ทันสมัย จำนวน 290 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 82.86 รองลงมา คือ องค์กรมีปัญหาด้านค่านิยมสูง จำนวน 274 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 78.29 และความสามัคคีในองค์กรมีน้อย จำนวน 260 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 74.29 สำหรับปัญหาด้านระบบในองค์กร พบว่า ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า มีปัญหาองค์กรบริหารงานไม่เป็นระบบ จำนวน 293 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 83.71 รองลงมา คือ ระบบองค์กรไม่มีความยืดหยุ่น จำนวน 291 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 83.14 และปัญหาด้านทักษะหรือความเชี่ยวชาญของครู พบว่า ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า มีปัญหาคูการสอนไม่ตรงเอก จำนวน 288 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 82.29 รองลงมา คือ ครูไม่มีใบประกอบวิชาชีพ จำนวน 282 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 80.57 และครูเปลี่ยนบ่อย จำนวน 240 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 68.57 ปัญหาด้านรูปแบบการบริหาร พบว่า ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า มีปัญหารูปแบบไม่เป็นธรรม จำนวน 312 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 89.14 รองลงมาคือ รูปแบบการบริหารไม่สอดคล้อง จำนวน 278 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 79.43 และรูปแบบไม่ทันสมัย จำนวน 271 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 77.43 และสุดท้ายคือ ปัญหาด้านบุคลากร พบว่า ส่วนใหญ่มีปัญหาด้านสวัสดิการของบุคลากร จำนวน 298 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 85.14 รองลงมา คือ บุคลากรขาดกำลังใจในการทำงาน จำนวน 294 รูป/คน คิด

เป็นร้อยละ 84 และบุคลากรไม่เพียงพอ จำนวน 276 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 78.86 และค่าร้อยละต่ำสุด คือ ระบบขององค์กรไม่เป็น
สากลนิยม จำนวน 239 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 68.29

**ตอนที่ 2 การสร้างกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เพื่อเข้าสู่ประชาคม
อาเซียน พบว่า**

กลยุทธ์ที่สร้างขึ้นอยู่ในตำแหน่ง กลยุทธ์เชิงรุก มีจำนวน 7 กลยุทธ์ ดังนี้ 1. ปรับปรุงกลยุทธ์ การบริหารจัดการฯ เพื่อ
เตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียน 2. กำหนดโครงสร้างการบริหารจัดการให้ยืดหยุ่น คล่องตัว และบริหารจัดการ
เบ็ดเสร็จ 3. พัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอน และระบบการบริหารจัดการผ่านระบบเครือข่าย 4. พัฒนาหลักสูตรร่วมกับ
ผู้ประกอบการ ชุมชน และประชาคมอาเซียน 5. ปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้มีอัตลักษณ์ที่โดดเด่น 6. พัฒนาทักษะด้าน
การวิจัย และภาษาอาเซียนให้กับครูผู้สอน และ 7. กระตุ้นให้ครูผู้สอนทำงานวิจัยร่วมกับการจัดการเรียนการสอน

**ตอนที่ 3 การประเมินกลยุทธ์การพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา
เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน พบว่า**

การประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของกลยุทธ์การเสริมสร้างประสิทธิภาพการ
บริหารจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา จำนวน 12 ท่าน ประกอบด้วย
ผู้เชี่ยวชาญด้านกลยุทธ์ 2 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม 3 ท่าน ผู้บริหารและนักวิชาการโรงเรียน
พระปริยัติธรรม 7 ท่าน ผลการประเมินอยู่ในเกณฑ์มากขึ้นไปทุกกลยุทธ์ และให้ข้อสรุปว่าควรรับกลยุทธ์ 7 ด้าน คือ

1. ด้านกลยุทธ์ ควรปรับแผนกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
2. การบริหารจัดการองค์กรมาตรฐานการกำหนดโครงสร้างการบริหาร โดยมีต้นสังกัดที่ชัดเจนและหน่วยงานเดียว
สามารถทำนิติกรรมด้านงบประมาณได้ โดยให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติรับผิดชอบ
3. การสร้างระบบขององค์กร ด้านต้นสังกัด ด้านงบประมาณให้ชัดเจน เพื่อต่อการติดตาม ด้านสารสนเทศให้
ทันสมัยเหมือนการศึกษาระบบอื่นๆ โดยใช้งบกลางไม่ใช่งบประมาณประเภทอุดหนุนและกำหนดระบบสวัสดิการครูและบุคลากร
ทางการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบแห่งรัฐ
4. ด้านบุคลากรมาตรฐานการกำหนดให้มีการสอบบรรจุเพื่อเข้ารับบรรจุเป็นครูในสังกัด โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ
ศึกษา
5. ด้านทักษะ ความรู้ ความสามารถ ให้มีการอบรมบุคลากร โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาเรื่องการจัดการเรียน
การสอนโดยเน้นความสอดคล้องกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
6. ด้านรูปแบบการบริหารจัดการด้านหลักสูตร ควรแยกวิชาธรรม และภาษาบาลี ออกเป็นการเฉพาะ เพิ่มสาขาอาชีพเข้าไป
แทนเพื่อส่งเสริมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
7. กำนันชมร่วม ควรจัดการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จัดการศึกษาตามศตวรรษที่ 21 ให้
เปลี่ยนการจัดการศึกษาแบบเดิม โดยเน้นแบบ PBL

อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
อภิปรายตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. จากการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เพื่อเข้าสู่
ประชาคมอาเซียน พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของวิสัยทัศน์และพันธกิจการพัฒนากลยุทธ์

การบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากและมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ได้แก่ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเป็นประโยชน์ พบว่าอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด สอดคล้องกับคำกล่าวของพระมหาสมพร สุริโย (2555) กล่าวว่าพฤติกรรมผู้นำในการบริหารจัดการศึกษามีความสำคัญมากในการจัดการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม พร้อมกับ การเสริมสร้างพลังอำนาจแก่ครูในด้านความมั่นคงในด้านวิชาชีพของครู พร้อมทั้งคุณภาพชีวิตและสวัสดิการ การสร้างบรรยากาศในโรงเรียนที่มีความจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรมที่จะต้องมีการบรรยากาศที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันที่ประเทศไทยจะก้าวสู่ประชาคมอาเซียน

2. จากผลการพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน พบว่า การนำกระบวนการวิเคราะห์ SWOT (SWOT Analysis) มาวิเคราะห์ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ในการเสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่ผู้วิจัยได้ยกร่างขึ้นพบว่า ผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการตรวจสอบปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกและเห็นด้วยกับจุดอ่อนทุกข้อ แต่สำหรับจุดแข็งบางข้อ คือ โรงเรียนสังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติขึ้นตรงต่อสำนักงานกฤษฎามนตรี ซึ่งเป็นโรงเรียนในโครงการพระราชดำริ ใช้งบประมาณจากรัฐ ประเภทอุดหนุน มีการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และสร้างอัตลักษณ์ของโรงเรียนให้เด่นโดยมุ่งเน้นด้านผลิตนักเรียนที่มีคุณธรรม จริยธรรม และรับผิดชอบต่อสังคม ด้านจุดอ่อน (Weakness) โรงเรียนสามารถปรับโครงสร้างองค์กรให้เป็นระบบง่ายต่อการตรวจสอบ แต่พบว่าผลสำเร็จทางการศึกษาของนักเรียนยังต่ำ (O-net) และพบว่างบประมาณไม่เพียงพอ ครูสอนไม่ตรงวุฒิการศึกษา รวมทั้งการจัดระบบด้านการเรียนรู้แบบเครือข่ายยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร โอกาสที่เอื้ออำนวย (Opportunities) โรงเรียนมีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาโดยดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนายุทธศาสตร์ระบบการบริหารจัดการศึกษาศึกษา เพื่อยกระดับการศึกษาให้เข้ากับอาเซียน และมีการทำ MOU ด้านการศึกษากับสถาบันที่พัฒนาแล้ว รวมทั้งมีการจัดระบบการศึกษาให้สอดคล้องกับอาเซียนอุปสรรค (Threats) โรงเรียนมีการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย อาทิ ผู้บริหารและบุคลากรของโรงเรียน ชุมชน และหน่วยงานภาครัฐ ที่ทำหน้าที่เผยแผ่ศาสนา อาทิ วัด มีการจัดระบบด้านการเรียนรู้แบบเครือข่าย มีการสร้างพันธมิตรเครือข่ายกับสังกัดอื่น ๆ และส่งเสริมการจัดทำวิจัย กลยุทธ์สถานศึกษา รวมทั้งเผยแพร่งานของโรงเรียนในสื่อต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ อาทิ ทำสารจากโรงเรียนเผยแพร่งานชุมชน จัดทำเว็บไซต์ของโรงเรียน สอดคล้องกับคำกล่าวของ สัมฤทธิ์ กางเพ็ง (2551) ได้ศึกษาวิจัยพบว่าปัจจัยทางการบริหารที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนในทุกๆด้าน โดย การปรับแผนกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน การปรับโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษาองค์กร การสร้างระบบขององค์กร พัฒนาด้านบุคลากรพัฒนาทักษะ ความรู้ ความสามารถพัฒนารูปแบบและการบริหารจัดการศึกษาการสร้างค่านิยมร่วมในการบริหาร

3. จากผลการประเมินกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของวิสัยทัศน์และพันธกิจการพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากและมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของพระมหาวิเศษ เสาะพบดี (พระมหาวิเศษ เสาะพบดี, 2551 : 8) ว่าจุดแข็ง ประกอบไปด้วยบุคลากรมีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตสำนึกในการปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบ มีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติงานเต็มตามศักยภาพ โดยยึดมั่นในระเบียบวินัย จรรยาบรรณ บุคลากรมีความรู้ ความสามารถ และความเสียสละต่อการปฏิบัติงาน เห็นประโยชน์ของศาสนามากกว่าประโยชน์ส่วนตัวทั้งในเวลาราชการและนอกเวลาราชการ การกำกับและการรักษาวินัยของบุคลากร การวิเคราะห์วางแผนอัตรากำลังคนเป็นไปอย่างเป็นระบบ ระเบียบ และความคล่องตัว บุคลากรได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ เป็นที่เคารพนับถือของชุมชน และผู้ปกครอง บุคลากรมีจิตสำนึกในความเป็นอัตลักษณ์ของโรงเรียนและท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับการวิเคราะห์ศักยภาพในการพัฒนาของสำนักงานพระพุทธศาสนา (กองพุทธศาสนศึกษา, 2552 : 30) ที่ว่า พระสงฆ์สามเณรมีคุณธรรม

จริยธรรม มีภาวะผู้นำด้านคุณธรรม และเป็นที่ศรัทธาของประชาชนทั่วไป นโยบายของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ มีความชัดเจนในการมุ่งมั่น ส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาในระดับพื้นฐานที่ควบคู่กับการศึกษาธรรม – บาติ จุค่อน ประกอบไปด้วยขาดความชัดเจนในการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งหน้าที่บุคลากร การกำกับและการรักษาวินัยของบุคลากร ขาดความรอบคอบในการสอบแข่งขัน การสอบคัดเลือกบุคลากร ดำเนินการสรรหาเพื่อบรรจุบุคลากร ขาดการประเมินและติดตามการทำงานของบุคลากรไม่ชัดเจนและไม่ต่อเนื่อง การโยกย้ายบุคลากรไปบรรจุงานกรมอื่น ๆ ทำให้งานไม่ราบรื่นเท่าที่ควร ขาดความต่อเนื่อง บุคลากรที่บรรจุใหม่ยังไม่มีควมชำนาญบุคลากรรับผิดชอบหลายหน้าที่เกินไป

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาวิจัยการเปรียบเทียบการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกอื่นๆ เช่น นักธรรม บาติ
2. ควรพิจารณาตัวแปรอื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาหลักสูตรการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เชิงการมีส่วนร่วมระหว่างลัทธิหรือศาสนาอื่นๆ
3. ควรศึกษาหรือเปรียบเทียบการศึกษาของสงฆ์ระหว่างประเทศในอาเซียนที่นับถือศาสนาพุทธ

เอกสารอ้างอิง

- กองพุทธศาสนศึกษาสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2549). **แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการการพัฒนาการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา.**
- พระ พระมหาวิเศษ เสาะพบดี. (2554). **ยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาภาคเหนือ.** มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- พระมหาสมพร สุริโย. (2555). **รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา.** มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สัมฤทธิ์ กางเพ็ง. (2551). **ปัจจัยทางการบริหารที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน : การพัฒนาและการตรวจสอบความตรงของตัวแบบ.** มหาวิทยาลัยขอนแก่น.